

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ
ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНТОНІМІВ
У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ»**

Виконала: магістранка 2 курсу,
групи Ang1- M20z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за освітньо-
професійною програмою Середня освіта
(Англійська мова і зарубіжна література)
Дзюрик Оксана Василівна

Керівник: Марчишина А.А.
доктор філологічних наук,
професор кафедри англійської мови

Рецензент: Боднарчук Т.В.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
німецької мови

Кам'янець-Подільський – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
ЛЕКСИЧНОЇ АНТОНІМІЇ	10
1.1. Тлумачення антонімії у філософії й логіці	10
1.2. Антонімія в мовознавстві	15
1.3. Лінгвістична категорія протилежності	22
1.4. Антоніми й оказіональні протиставлення	25
1.5. Антонімія VS полісемія	28
1.6. Семантична класифікація антонімів	31
1.7. Кореневі й афіксальні антоніми	35
1.8. Контрастивні стилістичні засоби	39
Висновки до розділу	44
РОЗДІЛ II. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-	
СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНТОНІМІВ У ТЕКСТАХ	
ТВОРІВ О. ГЕНРІ ТА ШЕРВУДА АНДЕРСОНА	46
2.1. Структурні різновиди антонімів у текстах творів О. Генрі та Шервуда Андерсона	46
2.2. Семантична класифікація антонімів в оповіданнях О. Генрі та Шервуда Андерсона	51
2.2.1. Градуальні антоніми.	51
2.2.2. Векторні антоніми	54
2.2.3. Комплементарні антоніми	58
2.3. Дистрибуція антонімів серед частин мови	61
2.4. Стилiстичний потенціал лексичних антонімів у текстах творів О. Генрі та Шервуда Андерсона	65
Висновки до розділу	75
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

ДОДАТКИ	84
----------------------	-----------

ВСТУП

Природа буття багатоліка, різноаспектна як у своїй природі, внутрішній сутності, так і в зовнішніх виявах, функціональному втіленні. Ця мозаїчність іноді набуває настільки розведених у семантичному плані ознак, що поляризує якості однієї тематичної приналежності. Але саме в такій полярності об'єкт не сприймається однобоко, а притягує характеристики, що наповнюють його об'ємним поняттєвим змістом. Така полярність як форма змісту, протилежність як внутрішня сутність у філософії тлумачиться як антиномія, у мовознавстві ж існує як явище антонімії та критерій виокремлення лексико-семантичного класу антонімів.

Антоніми (від гр. *anti* «проти» та *ónoma* «ім'я») – слова з протилежним значенням, що виражають несумісні поняття [44, с. 47]. У широкому витлумаченні – це слова (переважно однієї частини мови) чи їхні окремі значення, а також стійкі словосполучення, афікси, граматичні форми, зокрема синтаксичні конструкції, що, тісно поєднуючись певною семантичною спільністю, розрізняються на цій же основі максимально протилежними значеннями.

Антонімія, або протилежність за значенням, уже давно визнана одним з найважливіших типів семантичних відношень, що спостерігаються між мовними одиницями. Це явище має парадоксальну природу: з одного боку, значення лексичних одиниць ґрунтуються на абсолютній протилежності, а з другого – це найтісніші семантичні зближення в лексиці, доконечною умовою яких є співвіднесення протиставлюваних слів.

Протиставлення відіграє надзвичайно важливу роль у пізнанні людиною навколишнього світу. Воно є предметом зацікавлення філософів, логіків, літературознавців та мовознавців. Вважають, що найкращим способом дати вичерпну характеристику явищам дійсності є зіставлення і протиставлення.

Процес пізнання через зіставлення і протиставлення відображає особливість людського мислення. У людській свідомості дуже часто існують парні абстрактні поняття. Зіставлення протилежних понять найбільш зручне й дохідливе, оскільки

слова протилежної семантики набувають особливої виразності, чіткості. Причини частих протиставлень надзвичайно різні, проте однією з найголовніших з них є та, що за допомогою контрастного зіставлення фактів, – як зазначає Л. М. Полюга, – «найяскравіше вимальовується їх глибина» [39, с. 6].

Розвиток антонімічних відношень у лексиці відбиває наше сприйняття дійсності в усій її суперечливій складності. Відомо, що вокабуляр – це певним чином організована система, елементи якої (слова, значення) взаємопов'язані. Антонімія являється одним із багатьох проявів системних відношень у лексиці. Слова та їх значення існують не окремо один від одного, вони поєднуються в нашій свідомості в різні групи, причому підставою для групування служить подібність або пряма протилежність за схожим значенням. Тому контрастні слова, як і позначувані ними поняття, не лише протипоставленні одне одному, але й тісно пов'язані між собою. В англійській мові прикметник *kind*, наприклад, викликає у нашій свідомості прикметник *evil*, прикметник *far* нагадує про *close*, а *young* нагадує про *old*.

Для сучасної лінгвістики характерна посилена увага до проблем лексичної семантики, дослідження яких дає змогу глибше усвідомити такі складні теоретичні питання, як співвідношення мови й позамовного світу, мови і мислення. Номінації, які репрезентують антонімічні відношення, – наслідок відображення в мові суперечливої сутності різних явищ і результат вираження реальних протилежностей об'єктивної дійсності [8, с. 1]. Як слушно зауважує Н. М. Бобух, схильність до протиставлення – один із характерних виявів природної особливості людського мислення. У процесі пізнавальної діяльності людина уявно порівнює предмети, властивості, процеси й дії навколишньої дійсності, зіставляє їх, вирізняючи з поміж них протилежні. Отже, антонімія як складне й багатоаспектне лексико-семантичне явище ґрунтується на зв'язку реальної дійсності, мислення та мови [8, с. 1].

Проблеми антонімії перебувають у колі інтересів багатьох науковців. Теоретичні питання лексичної антонімії як семантичної універсалії на матеріалі різних мов (російської, болгарської, англійської, німецької, французької)

досліджували М. Бучкова, Г. Гочев, В. Іванова. Синонімічно-антонімічну парадигму вивчали Л.О. Введенська, Д.Л. Докторович, Г.М. Лукіна. Антонімія в межах різних лексико-граматичних розрядів слів була предметом досліджень Н.А. Джафарової, О.І. Едельштейна, Л.Т. Корневої. Стилістичний аспект лексем із протилежними значеннями аналізували Л.Т. Бабаханова, Я.І. Гельблу, М.С. Каплан, Т.І. Лукіних, Є.М. Міллер. Дослідження А.І. Альохіної, А.М. Емірової, Л.Т. Зиміної, С.І. Ройзензона присвячені фразеологічним антонімам. Лексикографічний аспект антонімії опрацьовували Л.О. Введенська, М.П. Колесников, В.М. Комісаров, М.Р. Львов, В.П. Тимофєєв. В україністиці загальнотеоретичні проблеми антонімії розглядали як лексикологічні (Л.А. Лисиченко, Л.С. Паламарчук, В.М. Русанівський та ін.) або стилістичні (А.П. Коваль, О.Д. Пономарів, Л.І. Мацько та ін.).

В сучасній науці про мову відсутні як єдиний підхід до їх вивчення, так і єдність поглядів на їх лінгвістичний статус. У зв'язку з цим постає потреба системного підходу до вивчення цього багатогранного лінгвістичного явища з опертям на мовленнєвий контекст, яким найчастіше слугує текст художнього твору – фрагмент реальності, відбитий у вербалізованих образах, пропущений крізь призму авторського бачення, але наділений онтологічними ознаками протилежності й семантизований лексичними одиницями. Саме це і зумовлює **актуальність** нашого дослідження, оскільки мовні одиниці й категорії означаються у мовленні, а мовлення експлікує сучасний стан лінгвальних кореляцій.

Дослідження є **актуальним** з огляду на постійний розвиток семантичного складу лексики, що притаманне будь-якій живій мові, однак ця динаміка спершу виявляється в авторській інтерпретації, втілюється у літературному творі, а уже широкий загал мовців запроваджує/ігнорує семантичні нововведення. У магістерській праці висвітлено, що художній текст слугує середовищем творення й актуалізації контекстуальної антонімії, що не завжди вписується в системні характеристики.

Мета магістерської роботи полягає в тому, щоб встановити лексико-семантичні та функціонально-стилістичні особливості антонімів у художньому тексті, що втілюють, з одного боку, омовлені вияви філософської категорії «протилежність», а з іншого – слугують одиницями індивідуального стилю автора.

Досягнення мети передбачає виконання низки **завдань**:

- розкрити сутність поняття антонімії як засобу вираження категорії «протилежність»;
- окреслити категоріальні ознаки лексичних антонімів;
- виділити основні типи лексичних антонімів та встановити їхні функції у художньому мовленні;
- продемонструвати стилістичний потенціал вжитку слів-антонімів у текстах художньої прози.

Об'єкт дослідження становлять лексичні антоніми у текстах оповідань О. Генрі (Вільяма Сідні Портера) та Шервуда Андерсона.

Предметом дослідження є лексико-семантичні й функціонально-стилістичні особливості антонімів.

Матеріалом дослідження слугували тексти оповідань О. Генрі (Вільяма Сідні Портера) та Шервуда Андерсона.

Методологічною основою цієї праці є філософські положення про взаємозв'язок мови, мислення з дійсністю, сучасні наукові положення про художню картину світу, про зв'язок авторського індивідуального мовлення з лексико-семантичною системою мови. Базою дослідницьких **методів** є як емпіричні загальнонаукові методи (*спостереження, опис, елементи кількісних підрахунків та статистичний метод*), так і спеціальні (*метод компонентного аналізу, контекстуально-інтерпретаційний, стилістичного аналізу*), застосування яких уможлиблює виконання поставлених завдань та увірогіднення отриманих результатів.

Новизна проведеного дослідження визначається комплексним підходом до окремого лексико-семантичного явища, що виявляється в обмеженому текстовому

просторі. Такий лімітований обсяг вибірки та її аналіз засвідчує актуалізацію системних та узуальних характеристик лексичних антонімів.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що вона поглиблює розуміння лексико-семантичних процесів, які відбуваються в сучасній англійській мові, є певним внеском у вивчення ролі лексичної синонімії у структурі художньо-образного тексту. Дослідження експлікує отнологічну сутність антонімів як виразників філософської категорії протилежності, що сублімується лексичними одиницями із контрастивною семантикою. Відтак, магістерська праця слугує внеском як у філософське вчення про протилежність, суперечність, так і розширює лінгвістичне уявлення про семантику протилежності.

Практичне значення роботи визначається можливістю використання її положень і результатів у наукових дослідженнях з проблем тексту й дискурсу, при викладанні курсів «Лексикологія англійської мови», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Стилістика», при укладанні навчально-методичних матеріалів, а також у науково-дослідній роботі.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків та списку використаних джерел.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, встановлено його мету, завдання, об'єкт і предмет, зазначено методи опрацювання матеріалу, теоретичне і практичне значення одержаних результатів, новизна проблематики та висновків та окреслено її структуру.

У **першому розділі** «Теоретичні засади дослідження антонімії» представлена історія розгляду проблематики, міждисциплінарну природу антонімів, критерії класифікації, стилістичний потенціал.

У **другому розділі** («Лексико-семантичні та функціонально-стилістичні особливості антонімів у текстах творів О. Генрі та Шервуда Андерсона») специфікуються лексико-семантичні й функціонально-стилістичні особливості слів-антонімів, виокремлюються основні класи антонімів за структурою,

семантикою та частиномовими ознаками, аналізуються випадки стилістичного залучення антонімічних одиниць у текстовий простір.

У **висновках** підсумовуються результати роботи, формулюються перспективи подальших досліджень із розглянутої проблематики.

ВИСНОВКИ

Антонімія, як семантична протилежність, визначається за допомогою дефініцій термінів, в яких логічно знаходимо сему протилежності, що позначає максимальне заперечення певної ознаки. Антонімія ґрунтується на ознаці семантичної поляризації, яка діє в межах семантичного поля.

Розвиток антонімічних відносин у лексиці відбиває наше сприйняття дійсності у всій її суперечливій складності і взаємозумовленості. Тому контрастні слова, як і поняття, що позначаються ними, не тільки протиставляються один одному, але і тісно пов'язані між собою.

У кваліфікаційній роботі магістра встановлено системні характеристики лексичних антонімів. До них належать наявність спільної родової семи, протилежність значень, вживання в типових синтаксичних конструкціях взаємного протиставлення, однакову сферу лексичної сполучуваності. Це загальномовні опозиції, що протиставляються за своїми онтологічними ознаками, але в межах однієї семантичної сфери.

Основні семантичні групи антонімів виокремлено залежно від типу протилежності, яку вони виражають. Найбільший класом вважаємо градуальні, або полярні, ступінчасті, контрарні, антоніми, що позначають діаметрально протилежні (за мірою вияву) видові значення певного родового поняття. Наприклад, поняття якості (*good – bad*), кількості (*many – few*) тощо. Градуальні антоніми є крайніми симетричними членами впорядкованої множини. Антоніми-контративи виявляються в двох тематичних розрядах. Серед них центральне місце посідає тематична група, що позначає соціальні явища, взаємовідносини людей у суспільстві (*buy – sell, marry – divorce*) та антоніми-дієслова, що відтворюють рух предмета у просторі (*ascended – descended, come – go, up – down*). В оповіданнях О.Генрі та Шервуда Андерсона переважають градуальні антоніми, які позначають фізіологічні характеристики людини та її станів (*old – young, weak – strong, beautiful – ugly*).

Комплементарні, або бінарні, антонімічні лексеми позначають два взаємодоповнювальні видові поняття, які разом становлять певне родове поняття, без проміжних ланок. Ствердження одного з антонімів є одночасно запереченням іншого (*dead – alive, pass – fail, married – single*).

Векторні антоніми позначають дві протилежно спрямовані або взаємно зворотні дії, явища, ознаки, напрями, відношення тощо (*up – down*). Векторна протилежність складає невелику частку із вибірки аналізованих одиниць (10%)

До координатних антонімів відносимо позначення основних часових, просторових та інших координат (*here – there, right – left, north – south, before – after*). У цій групі превалюють антоніми, що репрезентують протилежність основних координаційних понять, і у ній можна виділити опорний антонімічний образ *day – night*, що включає й інші відрізки часу в добі (*morning – evening, morning – night*). Антоніми-координативи у різних текстах утворюють різні семантичні поля і, як показує дослідження, експлікують фундаментальні поняття не тільки матеріального, а й духовного світу.

У формально-структурному аспекті антоніми поділено на різно- та однокореневі. У різнокореневих (власне лексичних, або абсолютних) антонімів протилежність виражена різними коренями/основами (*good – bad, happy – sad, old – young*). Однокореневі антоніми диференціюються наявністю/відсутністю афіксів, що надають одному/кожному з елементів пари контрастивної семантики (*known – unknown, careful – careless*).

Аналізований матеріал дає право зазначити, що лексичними антонімами бувають: в переважній більшості іменники — 55,3%; прикметники — 23%; дієслова — 13%; прислівники — 6,6% та займенники — 2%.

Дослідження показує, що основна стилістична функція антонімів – бути лексичним засобом вираження антитези – у художньому мовленні О. Генрі та Шервуда Андерсона значно переважає над іншими. Антоніми можуть виражати, наприклад, підсилення, постійність дій або станів, їх зміну чи послідовність. Інші стилістичні засоби, експліковані антонімами, – порівняння, оксиморон, іронія, еліпс, парентеза, повтори, інверсія, синтаксичний паралелізм.

Дослідження антонімів у художньому мовленні О. Генрі та Шервуда Андерсона переконує, що це один із найважливіших мовних засобів, який дозволяє розкрити сутність позначеного, «схопити» протилежності в їх діалектичній єдності.

Теорія антонімії еволюціонує з розвитком самої мови. Значення слів змінюються, деякі слова виходять із ужитку. Внаслідок таких процесів виникають нові антонімічні пари та руйнуються чинні. Перспективним для подальших досліджень вважаємо подальший синхронічний розгляд лексичної семантики в розрізі антонімії, визначення когнітивного потенціалу лексичних антонімів та встановлення ролі лексико-семантичних класів у формуванні індивідуального стилю письменників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Г. В. Языковое выражение контраста и его стилистические функции в художественной прозе (на материале английского языка) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Ленинград, 1984. 184 с.
2. Аристотель. Категории. Москва : Соцэкгиз, 1939. 84 с.
3. Аристотель. Сочинения: В 4 т. Москва : Мысль, 1978. Т. 1. 687 с.
4. Арнольд И. В. Лексикология английского языка. Москва : Высшая школа, 1986. 295 с.
5. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Изд. 3-е, стереотип. Москва : КомКнига, 2005. 579 с.
6. Балли Ш. Французская стилистика. Москва : Изд-во иностр. л-ры, 1961. 394 с.
7. Бобух Н. М. Антоніми в українській поетичній мові: моногр. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2007. 321 с.
8. Бобух Н.М. Антоніми в українській поетичній мові ХХ століття : структурно-семантичний, функціонально-стилістичний і лексикографічний аспекти : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 2009. 36 с.
9. Вежбински Я. Теоретические проблемы антонимии (взгляд с рубежа веков) [Gautra, 2002-09-10]. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.russian.slavika.org/article2215.html> (дата звернення: 03.11.2021 р.)
10. Велика українська енциклопедія. [Електронний ресурс]. URL : <https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B0> (дата звернення: 24.10.2021 р.)
11. Гегель Г. В. Наука логики : В 3-х т. Москва : Мысль, 1970–1972. Т. 2. 345 с.
12. Гераклит Эфесский. Фрагменты. Москва : Мусагет, 1910. 147 с.
13. Гетьманова А.Д. Учебник по логике. Москва : Наука, 1986. 250 с.
14. Голікова Н. С. Семантичні та прагматичні маркери контекстуальних антонімів у художньо-літературному дискурсі //Дослідження з лексикології і граматики української мови: зб. наук. пр. Дніпропетровськ : Видавець Біла К. О., 2014. Вип. 15. С. 177–185.

15. Голуб И.Б. Стилистика современного русского языка: учеб. пособие для вузов. Изд. второе, перераб. и доп. Москва : Высшая школа, 1986. 336 с.
16. Гром'як Р. Т. Літературознавчий словник-довідник. Київ : Академія, 2007. 752 с.
17. Денисовець І. В. Українська мова, 2020, No 1. С. 54–64.
18. Дискурс іноземної комунікації : колект. монографія. Львів : Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. 495 с.
19. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2008. 488 с.
20. Дудок Р. І. Проблема значення та смислу терміна в гуманітарних. Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2009. 358 с.
21. Иванова В. А. Антонимия в сиситеме языка. Кишинев : Штиинца, 1982. 163 с.
22. Исаченко А.В. Бинарность, привативные оппозиции и грамматическое значение // Вопросы языкознания. 1963. №2. С. 39–56.
23. Кант И. Собрание сочинений в 8 томах. Москва : Чоро, 1994. Т. 4. 386 с.
24. Кирилова В.А. Синтаксис речення як носій експресивної функції в оригіналі та перекладі //Science and Education a New Dimension. Philology, IV (26), Issue 106, 2016. С. 11–14.
25. Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Вибрані праці. Івано-Франківськ — Львів : Місто НВ, 2007. 404 с.
26. Комиссаров В.И. Проблема определения антонимов // Вопросы языкознания. 1957. №2. 49–58 с.
27. Кравченко Т. Формування терміносистеми економіки агропромислового комплексу : дис. канд. філол. наук : 10. 02. 01. Миколаїв, 2006. 215 с.
28. Кругляк М. І. Логіка: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2012. 199 [1] с.
29. Куделько З. Антонімія в терміносистемі ринкових взаємин //Проблеми української термінології: зб. наук. праць. 2004. С. 106–108.
30. Марчук О. І. Структурно-типологічні параметри порівняльних конструкцій в ідіостилі М. Коцюбинського: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2003. 18 с.

31. Матвиевская Л. А. Стилистическое использование антонимов (на материале произведений М. Ю. Лермонтова) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01. Москва, 1978
32. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: [підручник]. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
33. Межуєва І.Ю. Антонімія як мовне явище: принципи та підходи //Молодий вчений. 2018. № 9 (61). С. 364–367.
34. Миллер Е.Н. Природа лексической и фразеологической антонимии. Саратов : Изд-во Саратовского ун-та, 1990. 223 с.
35. Новиков Л.А. Русская антонимия и ее лексикографическое описание //Львов М. Р. Словарь антонимов русского языка. 2-е изд., испр. и доп. Москва, 1984. С. 5–30.
36. Петренко В. Ф. Основы психосемантики. 2-е изд., доп. СПб. : Питер, 2005. 480 с.
37. Пешковский А.М. Избранные труды. Москва : Учпедгиз, 1959. 250 с.
38. Пілецька Н. Синонімічні та антонімічні відношення в сучасній чеській економічній термінології //Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів, 2009. Вип. 46. Ч. 1. С. 252–256.
39. Полюга Л. М. Словник антонімів української мови. Вид. 2-е, доп. і випр. Київ : Довіра, 1999. 275 с.
40. Романова О. Антонімічні відношення в українській швацькій термінології. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка» : Серія «Проблеми української термінології». 2012. № 733. С. 149–154.
41. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
42. Синюк А.И. Круги Ейлера: Отношения между понятиями. Альметьевск : Академия наук социальных технологий и местного самоуправления, 2008. 136 с.
43. Соколова Н.А. К проблеме определения и классификации антонимов и их стилистического использования //Филологические науки. 1977. № 6. С. 60–69.

44. Сучасна українська літературна мова : [підручник для студентів вузів] / [за ред. О.Д. Пономарева]. Київ : Либідь, 2001. 400 с.
45. Сучасна українська літературна мова : [підручник для студентів філологіч. спец. вузів] / [за ред. А.П.Грищенка]. Вид. 3-тє, переробл. і доп. Київ : Вища школа, 2002. 493 с.
46. Тараненко О.О. Антоніми //Українська мова : енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 28—30.
47. Трубецкой Н.С. Основы фонологии. Москва : Изд-во иностр. л-ра, 1960. 240 с.
48. Українська мова : Енциклопедія. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
49. Українська мова: Енциклопедія. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2000. 820 с.
50. Фадеева Л. В. Парентеза в немецкой устной диалогической речи : на материале мангеймского корпуса : автореф. дисс. на соискание. науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки». Астрахань, 2005. 18 с.
51. Хазагеров Т. Г. Общая риторика : [курс лекций; словарь риторических приемов]. Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. 320 с.
52. Халіповська Л. А. Явище антонімії в авіаційній термінології //Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк, 2010. No 9. С. 366–369.
53. Шеллинг Ф. В. И. Сочинения в 2 т. Т. 2. Москва : Мысль, 1989. 636 с.
54. Ющук І.П. Українська мова : [підручник]. Київ : Либідь, 2008. 639 с.
55. Cambridge Dictionary. [Електронний ресурс]. URL : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/male> (дата звернення: 05.11.2021 р.)
56. Jones S. Antonymy : A corpusbased perspective. London; New York : Routledge, 2002. xvi, 193 p.

57. Longman Word Wise Dictionary. Person Education, 2001. 722 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

58. Anderson Sh. Triumph of the Egg and Other Stories. New York: Huebsch, 1921.

[Електронний ресурс]. URL : <http://www.readbookonline.net/read/142> (дата звернення: 12.10.2021 р.)

59. О. Henry. Short Stories. Moscow : Foreign Languages Publishing House, 1949. 199 p.